

színei: fehérben

Jobb novellákat, riportokat... Az érdeklődés villanófényébe került diákokkal riportok készültek, szembe elé állította őket a televízió, s visszaneztek most lapunk hasábjairól is. De a vetélkedő megfestetlen üszképére — ha megfestésére valaki vállalkozna — felkerülhetne más is. Mi most ezeket a mozzanatokat rögzítettük fekete-fehérben.

sarkalatos

Avagy: hogyan mondjam el neked?

zatot, kiiktatni a műfajokat, melyeknek már nincs létjogosultságuk, és helyet adni az újaknak. Például a riport kategóriáját a publicisztikának kellene felváltania, mivel ez a két dolog már úgyis keveredik.

— Az igényességről semmiképp sem szabad lemondanunk. Az oktatásból az általános műveltség elemei maradnak ki, ezt az űrt a vetélkedőknek kell betöltenie. Hiányolom a gyerekeket, a művelődésben tevékenykedő közéleti személyiségeket, a művészeti akadémia képviselőit. Látniuk kellene ezt a nyersanyagot, itt vannak a tehetségek, akiket megfelelő pályára kell irányítani. Inkább technikai probléma: a jövőben különítsék el a beszédművészeti verseny kategóriáinak résztvevőit, hogy a zsűrinek legyen összehasonlítási alapja, méghozzá azonnal, és ne kelljen a döntéshozatalt több órás jegyzet-szilabizálásnak, emlékeztetőgyótrésnek megelőznie — ajánlotta Soltis Lajos.

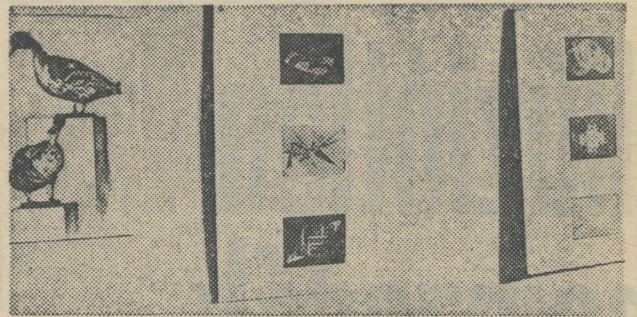
A jelenlevő három tanár közül a zentai Selaković Ilena kért szót.

— A környezetnyelvi vers- és prózamondók nem egyenlő esélyekkel rajtolnak. Ha valaki otthon is magyarul beszél, nyilván különösebb gond nélkül interpretálhatja a választott szöveget. Aki viszont kizárólag az iskolai órán használja ezt a nyelvet, sokkal több munkával érhet el egy szintet. Nem lenne szabad figyelmen kívül hagyni ezt a mozzanatot, bármennyire körülményesnek tűnik is a két csoport elhatárolása. Sok bíráló ért a színvonalat. Egy magyartanár, akinek heti két óra áll rendelkezésére, nem tehet csodát. Az anyanyelven tanító kolégák meg nem érzik szükségét, hogy gondot fordítsanak a nyelvre. A gyerekek vagy házi feladatként írják meg a pályaműveket, vagy önkézzeményezésből, és ha valami kivételes munka születik, gyanakszunk.

Igen, a plágium. Az idei vetélkedőre is belopakodott. Egy becei tanuló novellája kísértetiesen hasonlított Fejes Endre egyik művére. Idejében kiderült a turpisság, ezért a döntőn már nem is lépett fel a versenyző. Botrány nem volt, csak keserű szájjal. Ezt azért nem kellene, gyerekek.

Ebédnél biztattak, írjam meg, hogy a vitát berekesztette a leves. Így volt. De ha ott lettek volna, ha a beszélgetés résztvevői nem egymást győzgetik azonos nézeteik helytállóságáról, hanem Nektek mondhatják el, szerintük mi hol csikorog, bizonyára újramelegítik. Többször is, ha kell. Az nem lehet, hogy mindennel elégedettek vagytok, önmagatokkal főleg. A szégyenlősséget nem tudom okként elfogadni, az autóbuszjáratok meghatározó szerepét sem. Ha tényleg csak a díj a fontos, akkor meg pláne nem árt tudni, mit is várnak érte, és miért kaptá, aki kaptá. Hogy jövőre esetleg másként legyen....

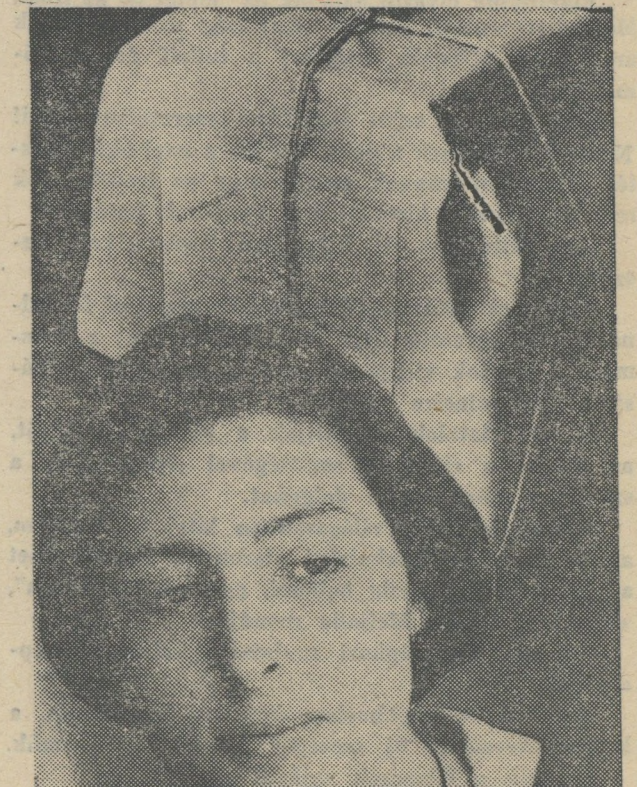
Csipak Angéla

Következik az eredményhirdetés, a városi műzeumban a képzőművészeti vetélkedő anyagának megnyitójára bejelentett értékelés: A bíráló bizottság azért nincs a képen, mert képtelen volt eljönni, a szép számban összegyűlt közönség pedig kívárl.

Színpadot beborító könyvcsomagok. Ha egy kicsit több lett volna, akkor a versenyzők számára talp-, illetve mikrofon alatti hely sem maradt volna. A gyakorlatiasabb fiatalok a díjkiosztás után kibontották csomagjaikat és csereberéltek.

A díjkiosztás fénypontja egy incidens volt. „Az új Symposion különdíját Báji Anna érdemelte ki verseivel!” — mondták be a mikrofonba, amire Anna bejelentette: — Visszautasítom! Hogy miért maradt ott a könyvcsomag a zsűri asztalán, azt a szünetben tudtuk meg tőle! — Nem érték egyet a lap koncepciójával! (Ez volt a leghosszabb interjú, amit a helyszínen készítettünk.)

Illúziótlan nemzedék

Szombaton, április 20-án, a becsei Művelődési Otthon színháztermében, az irodalmi vetélkedőn egy új nemzedékkel szembesülhettünk, azokkal a fiatalokkal, akiknek a gazdasági válság éveiben, a mind jobban kiéleződő ellentétek idején kell föl-
nőni, magukra találni.

Szögezzük le mindjárt az elején: teljesítményük figyelemteremtő, elgondolkodtató teljesítmény.

Helykeresésük, ordító hiányérzetük elől nem lehet kitérni.

Problémaérzékenységük tiszteletet parancsol. Saját idejük hősei szeretnének lenni (hogy Losonci Lenke szavaival éljek), és tudják: az idő lassan csavарodik köréjük, mint Báji ty Anna versében.

Fiataljaink élvezni akarják az életet — az írást! Még, életkorukból fakadó sajátosság ez, képtelenek arra, hogy átrágiák magukat a tudott dolgok tömegén...

Fiataljaink a saját idejükben szeretnének élni! Nem idegenkednek a politizálástól, a napi aktualitástól. Tisztában vannak azzal, hogy az irodalomnak mekkora lehet a társadalomra gyakorolt hatása.

Egy céltudatos és illúziótlan nemzedékről beszélünk.

Nincsenek illúzióik. Különös előszeretettel fordulnak a lét peremén élők felé. Vonzza őket a kocsmák, a lebukok világa, az igazság megfogalmazódásának helyszíneire vágynak.

A mai fiatalok elutasítják a pótlékok világát, az ironia, a cinizmus segítségével söpri k felre a számukra nem tetsző dolgokat.

Szeretnék minél világosabban látni a hatalom, a kisember, az értelmiségi viszonyát, érdekli őket a „félíg európai, félíg balkáni, groteszk életforma”, ahogy azt Radics Melinda mondja.

Keresik a középkori mulatságokkal való kapcsolatot.

Kedvelik a játékbarlangokat, az ismerkedés, a kapcsolatteremtés új szerepét fedezik fel bennük. Zenéjük a flipperek zajával egészül ki.

Kegyetlenül pontos leírást, éles képet készítenek a szülőről, aki elveszett kényelmét siratja (Szkitsák Ágnes).

Soha nem volt még ilyen sok az idő, soha nem volt még ilyen kevés a fény — írta egyikük.

Tarl István

Az irodalmi vetélkedő díjnyertesei

Vers: I. díj: Tóth Gábor (Újvidék),

II. díj: Virág Imre (Zenta),

III. díj: Petrik Anna (Zenta).

Az Új Symposion különdíja: Báji ty Anna (Újvidék).

Novella: I. díj: Fehér Mária (Zenta),

II. díj: Szőnyi Stefánia (Becse),

III. díj: Szkitsák Ágnes (Kanizsa).

A Forum Könyvkiadó különdíja: Jódal Kálmán (Újvidék).

A Képes Ifjúság különdíja: Kontra Györgyi (Pélmónostor).

Riport: I. díj: Fehér Rózsa (Becse),

II. díj: Mészáros Edit (Szabadka),

III. díj: Harangozó Éva (Szabadka).

A 7 NAP különdíja: Csuka Judit (Lendva).

A Magyar Szó különdíja: Csábi Éva (Becse).

Kritika: I. díj: Radics Melinda (Szabadka),

II. díj: Bakai Magdolna (Zenta),

III. díj: Péter Márta (Zenta).

A HÍD különdíja: Tóth Tivadar (Becse).

Az Ifjúsági Rádió különdíjai: Losonci Lenke (Topolya), Farkas Edit (Zrenjanin).

Humoreszk: I. díj: Berec Sándor (Zenta),

II. díj: Vasas Dénes (Újvidék),

III. díj: Kaszás Angéla (Zenta).

Az Ifjúsági Rádió különdíja: Weindinger Ivette (Szabadka).

Tóth Gábor az újvidéki Pedagógiai Akadémia első diákja nagy feltűnést keltett verseivel, közmegelegedésre kapott első díjat: — Tavaly novellával próbálkoztam, eredménytelenül. Ezeket a verseket az utóbbi hónapokban írtam. Lehet, hogy érződik rajtuk Pilinszky hatása, mert imádom Pilinszky költészeit, nála minden szónak funkciója van. A vetélkedő szervezésével, különösen, ami az ebédet illeti, elégedett vagyok, bár az is az igazsághoz tartozik, hogy hideg volt a színházteremben, fagyoskodtunk. Meglepett az első díj, mert nagyobb konkurrenciára számítottam.

Képes Ifjúság

Radics Melinda az idén is nagy sikert aratott kritikájával: — A szabadkai kulturológiai szak végzős diákja vagyok. Harmadszor képviselem itt a körzetemet. Igen, mindig kritikával jöttem, az az én műfajom. Először első, aztán második, most pedig újból első díjat nyertem. Mit szólnak az idej kritikákhoz? Meglepett a kritikák magas színvonala, erős volt a mezőny. Szerintem az idej vetélkedőn a kritika volt a legjobb, a humoreszk pedig a leggyöngébb. Az újvidéki fiatalok írták a legizgalmasabb verseket. Meglepett az újvidéki társaság, az ő hangjuk hozta a legtöbb újdonságot, fiatalosságot.

Harangozó Éva két díjat nyert, riportjáért harmadik, komputergrafikájáért pedig első díjat kapott: — Szeretem a zenét, a képzőművészetet és az irodalmat. A komputergrafika nálunk új dolognak számít, bár az ötvenes években már készültek komputergrafikák. Legtöbbet általános iskolai képzőművészeti tanáromtól, Boros Györgytől tanultam. Még ma is adok a véleményére. A komputergrafikáknál az esetet egy szerkesztő váltja fel. Különben nincs számítógépem, csak a programokat őrzöm.

Az első díjas humoreszk szerzője Berec Sándor: — Adán járok középiskolába, a lakatos szakmát tanulom. Magyartanárnom kérésére írtam ezt a humoreszket. Hogy kiket ismerek a vajdasági humoristák közül? Nothof Károlyt.

Fehér Mária, a zentai Október 8-a Iskolaközpont második diákja, a vetélkedő legjobb novellájának szerzője: — Nyolcadikos korom óta írok. Tavaly is részt vettem a vetélkedőn, de a körzeti versenyről nem jutottam el Becsére. Hogy milyenek voltak az elhangzott novellák? Nem nagyon tetszettek. Engem nem foglalkoztat a cselekmény. Utólag azt gondolom, hogy sokkal több társadalombírálatra lett volna szükség, hiszen itt élünk és egyszer élünk.

Fehér Rózsa a becei Vladimir Provči középiskola harmadikos diákja, riportjáért első, műfordításáért pedig harmadik díjat kapott: — Becsén igen színvonalas volt a körzeti verseny. Először veszek részt a vetélkedőn, szerintem rossz volt a közönség szervezés. Ezt a riportomat, amire első díjat kaptam, magyartanárnom kérésére írtam. Jövőre is szeretnék részt venni a vetélkedőn, ki szeretném próbálni a novella műfaját.

A műfordító felelősségéről

A bábeli nyelvzavar című szellemes karcolatában Kosztolányi Dezső így fejezi be a csödbe jutott toronyépítés groteszk történetét: „... s a tolmácsok — csinos sapkával a fejükön — jó pénzért arra vállalkoztak, hogy a sok boldogtalan halandót közelebb hozzák egymáshoz. Ekkor született meg a műfordító.”

Első fordítás-antológiájának előszavában ezt olvashatjuk:

„... aki átolvassa könyvemet, észreveszi, hogy bizonyos szempontból minden benne szereplő költő egytestvér... Csak nyelvük teszi őket érthetelenné. Ha a nyelv kéréget lehánijuk, idegenségük megszűnik... A líra majdnem minden ember számára annyira érthető, mint a muzsika. És ez megnyugtató. Megnyugtató, hogy sok millió halandó nem áll némán egymással szemben, közölni tudja a keletkezés pillanatában ijedelmes-egyéni érzését, melynek súlya és színe ugyanolyan és ugyanannyi Tokióban, Madridban és Konstantinápolyban, mint Párizsban, Krisztiániában és Budapesten.”

Kardos László Kosztolányi műfordításairól szólva teszi közzé ezeket az idézeteket a Nagyvilág 1993. 3. számában megjelent cikkében, s maga megállapítja Kosztolányi műfordításairól:

„Vannak fordítók, akik művészi gyöngeségből távolodnak el az eredetitől. Kosztolányit a költői önbizalom vezette.”

A kezdő műfordítónak természetesen még nem adatott meg a nagy költő, a művész szabadsága, hogy ne lefordítsa, hanem újrateremtse a művet, amelyet anyanyelvén tolmácsol. Ezért alázattal kell közelednie a vershez, novellához, amelyet lefordít, hűségeseznek kell maradnia az eredeti mű üteméhez, gondolati ritmusához, az író szavainak és gondolatainak világához. Ismernie kell — nagyon jól — a nyelvet, amelyből fordít, s — ez magától értetődik — anyanyelvét is. A szavak hangulatát, árnyalatait, szinonimáit, s nem utolsósorban — és ez jó néhányatoknak szól! — a helyesírást. Hogy jó asztalosnak, órásnak, villanyszerelőnek ismernie kell mestersége fogásait, az anyagot, amelyet megformál, s az eszközöket, szerszámokat, melyekkel formál, alakít, az írónak, műfordítónak, újságírónak, mindazoknak, akiknek anyaguk és szerszámuk a nyelv, ismerniük kell a nyelvet és a helyesírást.

Amikor a bíráló bizottság kezébe vette a fordításaitokat, ezeket a szempontokat tartotta a folytatása a 18. old.

A beszédművészeti vetélkedőről

Evek óta figyelem, immár két évtizede, a vajdasági középiskolások vetélkedőjét. Egy kis jóindulattal minden szépet és jót el lehetne mondani e jeles gyűlekezetről. El lehetne mondani például, hogy szép, okos gondolat volt nemes vetélkedőre hívni Vajdaság magyar ajkú gyerekeit, hogy még szebb, még okosabb gondolat volt bekapcsolni a környezetnyelv, vers- és prózamondókat és átlépni a Dunán, Baranya felé.

El lehetne mondani, hogy a gyerekek a tőlük telhető legjobbat és legszebbet produkálják, hogy a tanároknak sikerült belőlük „kihúzni” minden szépet és jót. Azt is el lehetne mondani, hogy a szervezőknek sikerült felejthetetlen élményben részesíteni a résztvevőket, felcsigázni érdeklődésüket, felejthetlenné tenni ezt a Beesen töltött pár napot. Mindezt el lehetne és el is kellene mondani, ha a dolognak esztétikája is lenne. De nincs!

Itt csak rohanás van, sürgetés, figyelmetlenség és igénytelenség. A gyerekek „slendriánok”, slamposak, igénytelenek, figyelmetlenek. Még az sem érdekli őket, hogy a másik gyerek mit és hogyan ad elő.

A műfordító felelősségéről

szem előtt: hogyan sikerült visszaadnotok az eredeti mű hangulatát, a mondatok ritmusát, az elbeszélés, vers nyugodt áradását, vagy szaggatott kapkodását; valóban magyarul mondtátok-e el, s helyesen-e.

Utasi Paula Dušan Savković Sírj egy százasért (Placi za sto dinara) című művének átültetésekor ügyesen kikerülte a buktatót, amely előtt — a kezdetek kezdetén — oly sokan térdre kényszerülnek: azt tudniillik, hogy az eredetihez való görögös ragaszkodás rányomja bélyegét mondatszerkesztésére, s akaratlanul is idegenséget lopjon be a magyar szövegbe. Könnyed, gördülékeny és hibátlan.

Szőnyi Gabriella és Fehér Rózsa becei pályázók nem mellékeltek (még néhány más pályázóhoz hasonlóan) az eredeti művet a fordítás mellé, de szövegük így is meggyőzőtt bennünket arról, hogy ismerik a német nyelvet is, anyanyelvüket is.

Akad a pályaművek között nem egy gyengébb is, ezekben bizony megtalálható minden: az idegenes mondatszerkesztés, szókapcsolat („engem a nő külsője érdekelt”, „nem eszem egy dolognál többet”, „ők tulajdonképpen egymásnak is idegenek voltak”), az idegen szövegben, idegen helyesírás! jelölt, a magyarban más formában élő nevek (Ajax — helyesen: Aiasz; Polyphem — helyesen: Poliüphemosz), egészen az olyan — sajnos több kéziratban előforduló — megbocsáthatatlan helyesírási hibáig, mint amilyen az utána két n-nel!

Reméljük azonban, hogy azok, akik most nem kaptak díjat, akik a felsorolt hibák egyikében-másikában a sajátjukra ismertek, nem bátorlalanodnak el, hanem szeretettel és kitartással tovább tanulnak, gyakorolnak. Lehetőleg szótárral, a Helyesírási tanácsadóval és más kézikönyvvel a kezükben. Nem árt, ha háromszor is ellenőrzünk valamit, mint ha egyszer úgy tudjuk, hogy jól tudjuk, de tévedünk.

„Könyvemem nemcsak a sok-sok lángelme élete fut át, hanem az én életem is ott hagyta nyomát, és itt-ott tulajdon szavaimat is észreveszem...” — val’otta Kosztolányi.

Nem ennyiért, ennél kevesebbért is érdemes műfordítással foglalkozni. Magának az irodalmi műnek, az eredetiben való olvasásnak élményéért is.

P. Keceli Klára

Nem elegendő a vetélkedőt egy marxi idézettel nyitni, ahhoz tartani is kellene magunkat.

Nem elegendő a gyerekeknek jól vagy rosszul befilyesíteni a szöveget, és széthulló, egymástól menekülő végtagokkal, mintha az a világ legtermészetesebb dolga volna, beleragogni a szöveget a rivaldafénybe.

Mind a vers-, mind a prózamondásnál nagyon fontos a gondolatiság, az anyag hatása az előadóra és a visszahatás.

Mit, mikor, miért, hogyan és kinek mondunk. Ebből kifolyólag először is tisztázni kell, hogy az író, költő mit, mikor, miért, hogyan és kinek írt. Ahogyan az írott mű az alkotó átszűrt valóságérzetét tükrözi, ugyanúgy kell az előadónak önmagán át megszűrnie a már egyszer megszűrt művészi produktumot és csak azután átértelmezni, saját előadói nyelvére lefordítani és a nézőre a katharzis által hatni.

Tehát bonyolult, többszöri transzformáción esik át a mű a költőtől, az előadóművészen keresztül a nézőig, hallgatóig. Éppen ezért az ELŐADÓMŰVÉSZET teljes egészében kizárja az esetlegességet, a bizonytalanságot, a céltalanságot, az elvtelenséget; szigorú esztétikai és beszédformába kell öntenie a gondolatot, végigkísérve a forma és a tartalom összefüggéseit. Ezeket az elvket szem előtt tartva, a következő szempontok szerint bírálunk:

1. BESZÉLHIBA
2. TISZTA SZÖVEGMONDÁS (artikuláció, nyelvi tisztaság)
3. LOGIKUS ERTELMEZÉS
4. A MAGYAR BESZÉD RITMUSA ES HANGLEJTÉSE, RÖVID ÉS HOSSZÚ MAGÁNHANGZÓK IDŐTARTAMA
5. FELREERTELMEZETT SZÍNÉSZI JATEK (főleg a prózában)
6. ERTELEMI ÉS ERZELMI HANGULATI ÉS RITMIKAI VÁLTÁSOK
7. MODOROSSÁG ÉS PATETIKA
8. AZ ANYAG ÉS AZ ELŐADÓ VISZONYA
9. AZ ELŐADÓ ERTELEMI SZINTJE ÉS AZ ERTELMEZÉS ÖSSZEFÜGGÉSE
10. MIT, MIKOR, MIERT, HOGYAN ÉS KINEK MONDUNK EL

Ezt állandóan szem előtt tartva 1–5-ig osztályzatokat adunk, és az összosztályzat alapján, első, második, illetve harmadik helyezést osztottunk ki. Külön jutalmaztuk az eltérő eseteket, így jött létre a Képes Ifjúság 2, a Nyelvművelő Egyesület 2 és a Tanyaszínház 1 különdíja.

Az én véleményem szerint a szemle csak közepes szintű volt, ezért én azt javasoltam, hogy ne osszuk ki az első díjakat. Mivel két társam más véleményen volt, így az első díjakat is kiosztottuk.

A szemle közepszerűségét a feszültség nélküli, ritmustalan és gondolatiság nélküli előadóművészetben kell keresni. Általános hiba, hogy mindent el akarnak játszani még a versmondók is.

A szabadkai versenyzők kivételével pongyolán beszélnek. Ők viszont modorosak. Legtöbbjükön Jónás Gabi hatása érződik, és ez sok esetben nemcsak a hideg, artikulált beszédben nyilvánul meg, hanem az erőszakos hangiejtésben és hangulati váltásban, ami sokszor a vers vagy próza tartalmának a rovására megy.

Egy hamis, lefokozott „csöndeskedés” jellemző, általában magatartásba burkolva; ritmustalan, szintelen, fakó, hamis előadói stílus van kialakulóban.

Szeretném felhívni a tanárok és a résztvevők figyelmét arra, hogy nem minden szépen beszélő tud előadni és nem minden jó előadó beszél szépen. Gondolok itt Mohorovics Dénesre, Bakos Oszkára, Szántó Hajnalkára, Trkulja Natáliára, Mihók Emesére, Dobrić Agotára, Andrek Andreára, Budanov Valentinára, Cvijanov Olgára, Varga Henriettre, Szvincsár Rózsára, Gerencsér Bettiére és Mihály Ibolyára.

Közülük sokan díjat is kaptak, de színvonallal, a forma és a tartalom összefüggésével, a beszédszínttel nem lehetünk megelégedve.

Sokukat, főleg a felsoroltakat, színészi pályára javaslom. Hisz apró-cseprő beszédhibáik javíthatók, és a KÖZÉPISKOLÁSOK VETÉLKEDŐJE valahol színjátszásunk utánpótlását is szolgálhatja.

Soltis Lajos

A beszédművészeti vetélkedő díjnyertesei

Mihály Ibolya, a becsei Vladimir Provči Szakközépiskola végzős diákja volt a vetélkedő legjobb versmondója: — Most veszek részt először a döntőn, idáig minden évben szerencsét próbáltam és nem ment, nem jutottam tovább a körzeti versenyekről.. Igen, az idén ez sikerült és az első díj is bejött. Nagyon örülök az első díjnak, azért, mert még sohasem kaptam díjat. Pályaválasztás előtt állok, a közgazdasági egyetemre készültem, de lehet, hogy a magyar tanszéken kötök majd ki.

Olga Cvijanov: Szabadkai vagyok, a Svetozar Marković középiskolába járok. Anyanyelvem szerbhorvát, azért beszélek jól magyarul, mert édesanyám magyar. Harmadikos vagyok, a kulturológiai szakra iratkoztam. Örkény István prózáját mondtam, véletlenül választottam azt a szöveget. Tagja vagyok a szabadkai Ivo Lola Ribar műkedvelő színi társulatnak. Az idei vetélkedőt nem kísérem figyelemmel, mert közben szombaton Titelen is felléptem a szavalóversenyen. Hát ezért nem tudok én semmit se mondani a vetélkedő légköréről.

Varga Henriette, a szabadkai November 18-a Építőipari Középiskola diákja bizonyult a legjobb prózamondónak: 15 éves vagyok, sokat köszönhetek magyartanár-nőmnek, Sági Veronának, valamint Jónás Gabriellának és Korica Miklósnak. Tagja vagyok a Nép kör irodalmi csoportjának, amit tudok, azt ott tanultam. Ez a díj szárnyakat adott, szeretnék a színművészeti akadémiára iratkozni.

Dobric Ágota az első díjas környezetnyelvi szavaló: — Ady versét szavaltam, tanárnőm adta kezembe ezt a verset, melynek az a címe hogy: Hiába hideg a Hold. Olvasgattam, aztán megtetszett, pedig sok nehéz szó van benne. Szerb tan nyelvű iskolába járok, édesanyám magyar, főleg tőle tanultam meg azt, amit ezen a nyelven tudok. Ismerem Ady Endre szerbre fordított verseit. Szerintem ő a legjobb magyar költő. Talvaly is voltam ezen a versenyen, akkor nem nyertem díjat.

Anyanyelvi versmondás:

1. Mihály Ibolya, Becse
2. Budanov Valentina, Szabadka
3. Andrek Andrea, Zombor
Szvincsák Sarolta, Újvidék

Anyanyelvi prózamondás:

1. Varga Henriette, Szabadka
2. Lovas Ildikó, Szabadka
3. Baranyi Béla, Pélmonostor

Környezetnyelvi versmondás:

1. Dobric Ágota, Törökkanizsa
2. Vesna Rudić, Törökkanizsa
3. Marija Gregorin, Becse

Környezetnyelvi prózamondás:

1. Olga Cvijanov, Szabadka
2. Tanja Vidić, Topolya

A Képes Ifjúság különdíját Bakos Oszkár versmondó és Szántó Hajnalka prózamondó kapta, mindketten zrenjaniniak. A Nyelvművelő Egyesület Vini Janković szabadkai környezetnyelvi szavaló és Szekeres Ilona lendvai anyanyelvi prózamondó teljesítményét jutalmazta. A Tanyaszínház különdíját Mohorovics Dénes újvidéki anyanyelvi prózamondó érdemelte ki.

Önképzőkörök figyelmébe

Az ifjúsági szervezet kikindai községi választmánya az idén is megszervezi a jugoszláviai középiskolás költők májusi találkozóját. A tizennyolcadik évébe lépő rendezvényt május 30-án, 31-én és június 1-jén tartják. Minden középiskolai önképzőkör két diákot küldhet, alkotásaikat — jeligésen — nyolc példányban május 10-éig kell eljuttatni a következő címre:

VSZISZ KÖZSÉGI VALASZTMÁNYA, KIKINDA, TITO MARSALL U. 7., A májusi találkozót a fasizmus feletti győzelem negyvenedik, Jovan Popović születésének 80. évfordulója és az ifjúság nemzetközi éve jegyében tartják. Témája Jovan Popović költői gondolata: „Egy igazi életért három életet adnám.” („Za pravi život dao bih života tri.”) Külön díjazzák a vendéglátó Kikindáról írt legjobb versek szerzőit. A pályaművek nem haladhatják meg az öt gépelt oldalnyi terjedelmet.

A nemzeteink és nemzetiségeink költőiből álló bíráló bizottság május 20-áig meghatározza a szemle résztvevőinek névsorát.

Tájékoztatást a következő telefonszámon adnak: 023/522—450, vagy 522-150.

A folklorisztikai pályázat eredményei

A középiskolások 19. Művészeti Vetélkedőjének folklorisztikai pályázatára az idén olyan témakört választottunk, amelynek vizsgálata a jugoszláviai magyar néprajzkutatásban még csak a kezdeteinél tart. A magyar néphagyomány táltosát választottuk ki, azt a hiedelem-lényt, amely ismert ugyan nálunk is, de vajdasági elterjedtségéről, mai és közelmúlti előfordulásáról csupán megközelítő adatokkal rendelkezünk. Az eddigi kutatás alapján sejtettük, hogy a táltos és a garabonciás ismerete nem mindenütt azonos szintű, ezért úgy gondoltuk, hogy a kérdéskör jobb megismeréséhez a középiskolás gyűjtők is hasznosan hozzájárulhatnak. Természetes persze, hogy egy ilyen összetett kérdéskör kijelölése egy pályázat kereteiben csak tájékoztató jellegű lehet, s az írásban lejegyzett adatok mellett jelezhetjük a folklorisztikának, hogy hol nyílna lehetőség alaposabb, kiterjedtebb szakmai szintű gyűjtésre.

A beérkezett pályamunkák elbírálói elégedetten állapíthatják meg, hogy várakozásukban nem kellett csalódnunk; három vajdasági középiskola kollektív gyűjtéseit kapták kézhez, s mindegyikben találtak olyan adatokat, szövegeket, amelyeket figyelemre méltóak, melyek jelzik azokat a területeket, ahol néprajzkutatásunknak a jövőben alaposabban szét kell majd néznie, kiterjedtebb gyűjtéseket folytatnia. Mivel mindhárom középiskola (Becse, Zenta, Zrenjanin) diáksága tartományunk sok helységéből származik, a gyűjtő diákok túlnyomó többsége is a saját szülőfalujában (vagy -városában) keresett mesélésre hajlamos kedves, öreg beszélgető társakat. S bár nem számíthattunk arra, hogy minden szöveget szó szerint tudnak majd leírni a gyűjtő diákok, a beküldött gyűjtések alapján azt kellett megállapítanunk, hogy a szövegek jól követik az élőbeszéd menetét és fordulatait, tehát mindenképpen nagy fokú hitelességgel veendőek számításba. Ez pedig igen fontos a folklórban.

Mennyiségben és minőségben is figyelemre méltó, néprajzi tekintetben használható anyagot küldtek be a gyűjtők, szinte alig találhatók olyan írások, amelyek semmit mondanak lennének. Ez azt bizonyítja, hogy azok a fiatalok, akik vállalkoztak az öregek megfaggatására, érdekesnek talláltak a feladatot, hisz minden bizonynal olyan területével ismerkedhettek meg a néphagyomány-nak, amelyet eddig talán észre sem vettek. Mindazoknak, akik nem nyűgös feladatnak tekintették a folklorisztikai pályázaton való részvételt, hanem maguk is tanultak belőle valamit, s egyben hozzájárultak a jugoszláviai magyar néprajzkutatás előbbre viteléhez, hálával tartozhat ez a tudomány-szak. E pályázat és a beküldött anyag is azt bizonyítja, hogy a hivatásos gyűjtők terepi munkája mellett a szűrőpróba szerű tömeges gyűjtések is igen hasznosak és gyümölcsözőek lehetnek. Ezt bizonyította egyébként az eddigi néprajzi pályázatok többsége is.

A beérkezett pályamunkákat dr. JUNG Károly néprajzkutató, tudományos munkatárs és TARI István, a Képes Ifjúság riporter munkatársa vizsgálta meg és minősítette. Ennek a munkának eredményéül az első díjat a zrenjanini Nikola Tesla Középiskola kollektív gyűjtésének ítéli oda. Ez a gyűjtés átgondolt, Marcsók Vilma vezető tanár által irányított munka eredménye, s Közép-Bánát táltosismeretébe nyújt igen jó betekintési lehetőséget. Olyan kollektív munkája, amelynek közreműködésére a jövőben is számítanunk kellene. A második díjat a becei Vladimir Provičai Középiskola Sinkó Ervin Önképzőkörének gyűjtői kapták, akik ugyan-

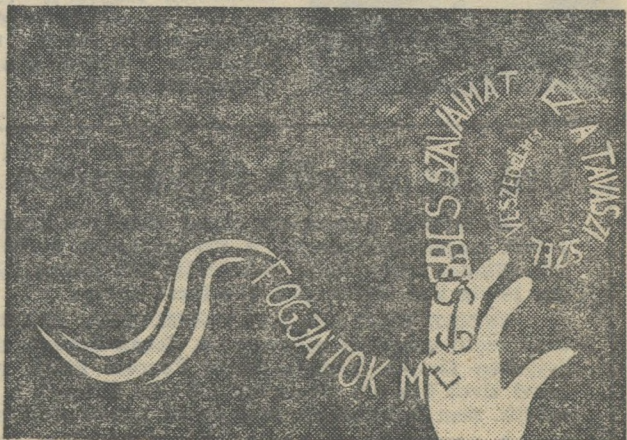

Tamás Eleonóra rajza, Becse

csak jó anyagot gyűjtöttek és munkájuk figyelemre méltó. A harmadik díjat a zentai Október 8. Középiskola gyűjtői érdemelték ki mennyiségben kevesebb, de ugyan-csak jó eredményeket felmutató gyűjtésükkel.

A bíráló bizottság úgy döntött, hogy a kollektív munka jutalmazása mellett egy gyűjtőt különjutalomban részesít. Bakos Heléna, a zrenjanini Nikola Tesla Középiskola tanulója mintegy harminc kézzel írt oldalnyi lukácsfalvi gyűjtést küldött be, igen kiváló anyaggal. Munkáján látszik, hogy számos adatközlőt keresett fel, tudta, hogyan kell velük elbeszélgetnie, s a hallott történeteket is volt türelme lejegyezni. Munkáján látszik, hogy aki végezte, nem tartotta tehernek, s maga is örömet lelte benne. Sok ilyen gyűjtőre lenne szükségünk, hogy kevesebb legyen e fehér folt tartományunk néprajzi térképén.

A folklorisztikai pályázat tehát minden tekintetben eredményesnek mondható, s az elkövetkező esztendőben is indokolt lesz beiktatni a művészeti vetélkedő műsorába.

Pató Zsuzsanna rajza, Szabadka